

ระเบียบวาระที่ ๔.๔

เรื่องเพื่อพิจารณา

ข้อเสนอจากการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความคิดเห็น “การปฏิรูปสื่อในทีวีดิจิตอลสาธารณะ : รูปแบบที่ควรจะเป็น”

เจ้าของเรื่อง

ส่วนงาน กสทช.สุภิญญา กลางณรงค์

๑. เรื่องเพื่อพิจารณา

ข้อเสนอจากการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความคิดเห็น “การปฏิรูปสื่อในทีวีดิจิตอลสาธารณะ : รูปแบบที่ควรจะเป็น” ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๖ ณ โรงแรมเซ็นจูรี่ พาร์ค กรุงเทพมหานคร

๒. ความเป็นมา

๒.๑ สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย และสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย ได้ยื่นหนังสือต่อประธาน กสท. เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ เพื่อยื่นข้อเสนอขอให้พิจารณาเลื่อนกรอบระยะเวลาในกระบวนการยื่นขอ/ออกใบอนุญาตสถานีโทรทัศน์ดิจิตอลเพื่อสาธารณะ ๑๒ ช่อง ซึ่งการกำหนดวิธีการยื่นขอใบอนุญาต ด้วยวิธี Beauty Contest นั้น สังคมยังไม่มีข้อมูลเพียงพอในเรื่องรายละเอียด หลักเกณฑ์ กรอบการพิจารณาในคุณสมบัติของผู้ยื่นขอและผู้ที่จะได้รับใบอนุญาต และขอให้เปิดรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย โดยจะต้องเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

๒.๒ เมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๖ รองศาสตราจารย์ ดร.สุธี ประศาสน์เศรษฐ์ , ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพันธ์ วรรณเทพสกุล และนางสุนทรี หัตถิ เสงี่ยม ทำหนังสือขอตักท้วงมติ ที่ประชุมคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงบริการสาธารณะครั้งที่ ๔/๒๕๕๖ เรียง ประธานคณะกรรมการจัดทำแผนการปรับเปลี่ยนระบบการรับส่งวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิตอล เพื่อให้พิจารณาโดยรอบคอบถึงมาตรการรองรับที่ชัดเจนซึ่งจะใช้กับผู้ประกอบการรายเดิมก่อนเข้าสู่การออกอากาศคู่ขนานในระบบดิจิตอล บันทึกดังกล่าวระบุว่า ได้มีกรรมการหลายท่านในที่ประชุมคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงบริการสาธารณะอภิปรายสนับสนุนให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ให้ชัดเจนก่อนการให้ใบอนุญาตสำหรับบริการโทรทัศน์ประเภทบริการสาธารณะในระบบดิจิตอลในรูปแบบ simulcast และเมื่อหลักเกณฑ์ดังกล่าวดำเนินการให้เสร็จสิ้นแล้วจึงจะสามารถพิจารณาเงื่อนไขรองรับการออกอากาศคู่ขนานได้ แต่ในขณะนี้ที่หลักเกณฑ์สำหรับการให้ใบอนุญาตสำหรับบริการโทรทัศน์ประเภทกิจการบริการสาธารณะในระบบดิจิตอลยังมีได้มีการพิจารณากำหนดรายละเอียดไว้เป็นที่ชัดเจน อีกทั้งกรรมการในที่ประชุมยังไม่ทราบเงื่อนไขว่า คณะกรรมการ กสท. จะมีมาตรการใดเร่งรัด จูงใจ หรือสนับสนุนให้ผู้ประกอบการรายเดิมที่จะออกอากาศคู่ขนานได้เข้าสู่กระบวนการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบดิจิตอลก่อนครบกำหนดตามสัญญาเดิมหรือผู้ประกอบการรายเดิมซึ่งกำลังจะทำ simulcast นั้น จะสามารถขอรับใบอนุญาตโทรทัศน์ระบบดิจิตอลเพิ่มอีกได้หรือไม่ และภายใต้เงื่อนไขอะไร ดังนั้นด้วยข้อมูลที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอที่จะสรุปว่าสมควรให้มีการกำหนดจำนวนช่องรายการจำนวนหนึ่งสำรองอย่างไม่มีเงื่อนไขให้กับผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตามบทเฉพาะกาลของพรบ. องค์กรฯ และพรบ. ประกอบกิจการฯ ในบันทึกดังกล่าวยังแสดงให้เห็นถึงความคลางแคลงใจของกรรมการในที่ประชุมในระหว่างการพิจารณาในวาระดังกล่าว โดยเห็นว่า ข้อเสนอเพื่อการพิจารณาตั้งอยู่บนฐานที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วนและเห็นสมควรให้มีการนำกลับมาพิจารณาใหม่เพื่อความรอบคอบก่อนที่จะส่งข้อเสนอของคณะกรรมการกระจายเสียงบริการสาธารณะไปยังที่ประชุมคณะกรรมการจัดทำแผนการปรับเปลี่ยนระบบการรับส่งวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิตอล

๒.๓ ส่วนงาน กสทช. สุทธิญาฯ และส่วนงานกสทช. ประวิทย์ฯ ได้จัดงาน NBTC Public Forum ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ หัวข้อ “๒๕๕๖ ปีทองแห่งการคุ้มครองผู้บริโภคและการเปลี่ยนผ่านสู่ยุคทีวีดิจิตอล” ในช่วงบ่ายของการเสวนาว่าด้วยเรื่อง “ปีแห่งการเปลี่ยนผ่านสู่ยุคทีวีดิจิตอล: กสทช.ควรทำอะไรให้บรรลุเจตนารมณ์การปฏิรูปสื่อ?” ประเด็นว่าด้วยเรื่องหลักเกณฑ์ในการอนุญาตให้บริการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอลประเภทกิจการบริการสาธารณะ เป็นหนึ่งในประเด็นที่มีการวิพากษ์วิจารณ์จากนักวิชาการ และผู้บริโภค โดยมีความเห็นตรงกันว่า กสทช.ต้องมีความชัดเจนระหว่าง “ทีวีดิจิตอลประเภทสาธารณะ” กับ “ทีวีของรัฐ” เนื่องจากเป้าหมายของการปฏิรูปสื่อคือการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างความเป็นเจ้าของสื่อ และการสร้างความหลากหลายของเนื้อหาเพื่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชน หากทีวีดิจิตอลสาธารณะทั้ง ๑๒ ช่องจะดำเนินการโดยหน่วยงานรัฐทั้งหมดและนำเสนอเนื้อหาสาระที่มีลักษณะเป็นการประชาสัมพันธ์หรือเป็นกระบอกเสียงของหน่วยงานราชการย่อมไม่บรรลุเจตนารมณ์ของการปฏิรูปสื่อ ดังนั้นเพื่อให้เกิดความโปร่งใส กสทช.ควรมีการออกเกณฑ์อนุญาตทีวีดิจิตอลสาธารณะที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย นอกจากนี้นักวิชาการหลายท่านยังมีข้อวิจารณ์ถึงประเด็นการอนุญาตให้ผู้ประกอบกิจการรายเดิมในระบบแอนะล็อก เช่น กองทัพบก และกรมประชาสัมพันธ์ สามารถออกอากาศคู่ขนานจนกระทั่งสิทธิในการใช้คลื่นความถี่สิ้นสุดลง ประเด็นนี้ได้มีงานศึกษาเรื่อง การศึกษาผังรายการเพื่อวิเคราะห์ทิศทางการประกอบกิจการบริการสาธารณะของฟรีทีวี โดย สถาบันพัฒนาสื่อภาคเอกชน พบว่า ปัจจุบันสถานี ททบ.๕ นำเสนอข่าวสารและสาระประโยชน์รวม ๔๔.๐๔ เปอร์เซ็นต์ ส่วนที่เหลือเป็นเนื้อหาด้านบันเทิง ดังนั้นการที่จะให้สถานี ททบ.๕ ได้รับสิทธิออกอากาศในกิจการสาธารณะจึงขัดแย้งกับมาตรา ๓๓ (๑) ของพรบ.ประกอบกิจการฯ ที่ระบุว่า ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะต้องกำหนดให้มีรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละเจ็ดสิบ

๓. กฎหมาย และมติที่เกี่ยวข้อง

๓.๑ พ.ร.บ.องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ.๒๕๕๓

มาตรา ๒๘ ให้ กสทช. จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชนทั่วไปเพื่อนำความคิดเห็นที่ได้มาประกอบการพิจารณาออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่ง เกี่ยวกับการกำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมที่มีผลบังคับใช้เป็นการทั่วไป และเกี่ยวข้องกับการแข่งขันในการประกอบกิจการหรือมีผลกระทบต่อประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ โดยต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมา เหตุผล ความจำเป็น และสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับเรื่องที่จะรับฟังความคิดเห็น ตลอดจนประเด็นที่ต้องการรับฟังความคิดเห็น ทั้งนี้ ระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็นต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน เว้นแต่ในกรณีมีเหตุฉุกเฉินหรือมีความจำเป็นเร่งด่วน กสทช. อาจกำหนดระยะเวลาในการรับฟังความคิดเห็นให้น้อยกว่าระยะเวลาที่กำหนดได้

ให้สำนักงาน กสทช. จัดทำบันทึกสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นที่ประกอบด้วยความคิดเห็นที่ได้รับมติหรือผลการพิจารณาของ กสทช.ที่มีต่อความคิดเห็นดังกล่าว พร้อมทั้งเหตุผลและแนวทางในการดำเนินการต่อไป และเผยแพร่บันทึกดังกล่าวในระบบเครือข่ายสารสนเทศของสำนักงาน กสทช.

มาตรา ๔๑ ผู้ใดประสงค์จะใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ต้องได้รับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้

การยื่นคำขออนุญาต และการอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ กสทช.ประกาศกำหนด เว้นแต่การประกอบกิจการทางธุรกิจให้เป็นไปตามที่กำหนดในวรรคหก

ให้ถือว่าการยื่นคำขอรับใบอนุญาตที่ใช้คลื่นความถี่รศหนึ่ง เป็นการยื่นคำขออนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ด้วย

และเมื่อ กสทช.อนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่และให้ถือว่าอนุญาตให้ประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ ตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และให้ถือว่าได้รับอนุญาตให้มีและใช้ เครื่องวิทยุคมนาคม และตั้งสถานีวิทยุคมนาคมตามกฎหมายว่าด้วยวิทยุคมนาคมด้วย ทั้งนี้เฉพาะในส่วนที่ เกี่ยวกับเครื่องวิทยุคมนาคมที่ระบุไว้ในคำขออนุญาต

การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุด ของประชาชนในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น ในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ และประโยชน์สาธารณะอื่น รวมทั้งการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม และต้องดำเนินการในลักษณะที่มีการ กระจายการใช้ประโยชน์โดยทั่วถึงในกิจการด้านต่างๆ ให้เหมาะสมแก่การเป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อ ประโยชน์สาธารณะ

๓.๒ ประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๕

๓.๓ มติ กสท. ในคราวประชุม ครั้งที่ ๔๐/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ ได้มีมติที่ประชุมเรื่อง จำนวนช่องรายการโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิตอล โดยเห็นชอบให้แบ่งจำนวนช่องรายการโทรทัศน์ภาคพื้นดิน ระบบดิจิตอลในช่วงการส่งสัญญาณโทรทัศน์ในระบบดิจิตอลคู่ขนานไปกับการส่งสัญญาณโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อก (Simulcast) แยกตามประเภทกิจการ แบ่งจำนวนช่องรายการ ดังนี้

- (๑) กิจการบริการชุมชน มีจำนวนช่องรายการ ๑๒ SD
- (๒) กิจการบริการสาธารณะ มีจำนวนช่องรายการ ๑๒ SD
- (๓) กิจการทางธุรกิจ มีจำนวนช่องรายการ ๒๐ SD + ๔ HD

๓.๔ กสท. ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๑ /๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๕ มีมติทราบ ข้อเสนอจากการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความคิดเห็น (Focus group) ผู้บริโภคกับทีวีดิจิตอล ครั้งที่ ๑ “ว่า ด้วย ทีวีสาธารณะและทีวีชุมชนที่อยากเห็น” จัดโดย คณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคด้านกิจการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์ ส่วนงานเลขานุการ กสทช. สภากัญญา และกลุ่มงานรับเรื่องร้องเรียนและคุ้มครองผู้บริโภค ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (รส.) โดยมอบให้สำนักงาน กสทช. โดยกลุ่มงานที่เกี่ยวข้องนำ ความเห็นดังกล่าวไปประกอบการดำเนินการที่เกี่ยวข้องต่อไป ซึ่งที่ประชุมมีข้อสรุปดังนี้

๑) ขอให้ชะลอการออกไปอนุญาตโทรทัศน์ดิจิตอล ประเภทบริการสาธารณะและประเภทบริการ ชุมชนออกไปก่อน โดยจะต้องมีการศึกษาแนวทางที่เหมาะสม ควรมีการปรับปรุง แก๊ซหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง และมีการรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนประกอบด้วย

๒) ขอให้ปรับปรุงหลักเกณฑ์วิธีการอนุญาตให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ ในประเด็นที่ยังขาดความชัดเจนและควรมีการปรับปรุงแก๊ซ เช่น ค่านิยาม คุณสมบัติของผู้รับใบอนุญาต เงื่อนไขการประกอบ กิจการ ประเภทบริการสาธารณะและประเภทบริการชุมชน ประเภทช่องรายการบริการสาธารณะ การมีส่วนร่วม ของภาคประชาชน เป็นต้น

๓) ควรมีการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของภาคประชาชน ให้ความรู้แก่ประชาชนในช่วงเปลี่ยน ผ่านจากระบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิตอล รวมทั้งส่งเสริมการเข้าถึงสื่อของคนทุกกลุ่ม คนพิการ ผู้ด้อยโอกาส

๔) ควรมีการตรวจสอบก่อนการให้ใบอนุญาต โดยต้องไม่มีการแอบแฝงของภาคเอกชนใน ประเภทกิจการบริการสาธารณะและบริการชุมชน และคนทุกกลุ่มสามารถเป็นเจ้าของได้อย่างแท้จริง

๔. การดำเนินการ

ส่วนงานเลขานุการ กสทช. สุภิญญาฯ ได้จัดทำสรุปประเด็นการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความคิดเห็น “การปฏิรูประบบสื่อในทีวีดิจิตอลสาธารณะ : รูปแบบที่ควรจะเป็น” ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๖ ณ โรงแรมเซนจูรี พาร์ค กรุงเทพมหานคร โดยผู้เข้าร่วมประชุมได้มีข้อเสนอต่อ กสทช. สรุปได้ดังต่อไปนี้

๑. กสทช. ต้องกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ประกอบการรายเดิม (ช่อง ๕, ช่อง ๑๑ และไทยพีบีเอส) ปรับตัวให้สอดคล้องกับคุณสมบัติของการเป็นผู้ประกอบกิจการสาธารณะ มิใช่ได้รับสิทธิในการออกอากาศในระบบดิจิตอลโดยอัตโนมัติ มิเช่นนั้นจะส่งผลกระทบต่อการแข่งขันเสรีและเป็นธรรม ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐

๒. กสทช. ต้องสร้างเกณฑ์การตรวจสอบ “หน้าที่” และ “ความจำเป็น” ของผู้ประกอบการรายเดิม และหน่วยงานรัฐและองค์กรต่างๆ ที่ขอเข้ามาจัดสรรคลื่นความถี่โดยคำนึงถึงโครงสร้างความเป็นเจ้าของ

๓. กสทช. ต้องจัดทำคำนิยาม “บริการสาธารณะ” และเนื้อหารายการ รวมทั้งพันธะกิจสำคัญในแต่ละช่องรายการให้ชัดเจน และขอให้ทบทุนการจัดกลุ่มตามวัตถุประสงค์ของทั้ง ๑๒ ช่อง

๔. กสทช. ต้องคำนึงถึงความเป็นเจ้าของสำหรับภาคประชาชนเพื่อใช้คลื่นความถี่ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ในทุกพื้นที่ของการประกอบกิจการ

๕. กสทช. ต้องกำหนดให้แต่ละช่องเสนอโครงสร้างการบริหารที่สะท้อนความเป็นอิสระจากภาคการเมืองและภาคธุรกิจ และมีแผนการจัดสรรและที่มาของงบประมาณที่ชัดเจน และสามารถตรวจสอบได้

๖. กสทช. ต้องมีเกณฑ์การคัดเลือกคุณสมบัติผู้ได้รับการจัดสรรคลื่นความถี่ช่องบริการสาธารณะ (Beauty Contest) ที่ชัดเจน และผ่านการรับฟังความคิดเห็นจากสาธารณะ เนื่องจากเป็นแนวนโยบายที่มีผลกระทบต่อสาธารณะ

๗. กสทช. ควรชะลอการพิจารณาการจัดสรรคลื่นความถี่บริการสาธารณะ ๑๒ ช่อง จนกว่าจะสำรวจและรับความเห็นจากทุกภาคส่วนและศึกษาข้อมูลอย่างรอบด้าน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ในการใช้ดุลพินิจของ กสทช.

ทั้งนี้ มีนักวิชาการ ร่วมลงนามเห็นด้วยกับข้อสรุปข้างต้นดังต่อไปนี้

๑. รศ.ดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ นักวิชาการอิสระด้านสื่อ
๒. รศ.ดร.ปิยกุล เลาวินัยศิริ คณบดีคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
๓. รศ.ดร.นวนน้อย ตรีรัตน์ อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๔. ผศ.ดร.สุภาพร โพธิ์แก้ว อาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๕. ผศ.ดร.ทัตถกานต์ ดวงรัตน์ คณบดีคณะนิเทศศาสตร์ ม.ธุรกิจบัณฑิตย์
๖. ผศ.นพพันธ์ วรรณเทพสกุล อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
๗. อาจารย์ปิ่นนพร ไพบูลย์วัฒน์กิจ รองคณบดีคณะสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยแม่โจ้
๘. อาจารย์อังคณา พรหมรักษา อาจารย์ประจำคณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
๙. อาจารย์วินิตา วินิจจะกุล อาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเนชั่น
๑๐. อาจารย์สมัชชา นิลปัทม์ อาจารย์ประจำคณะวิทยาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

- ๑๑. อาจารย์เวทิต ทองจันทร์ อาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม
- ๑๒. อาจารย์มรรยาท อัครจันทร์โชติ อาจารย์ประจำคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ๑๓. อาจารย์วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง นักวิชาการอิสระด้านสื่อ

(รายละเอียดปรากฏตามเอกสารประกอบวาระ)

๕. ข้อเสนอ

เพื่อให้การออกใบอนุญาตโทรทัศน์ดิจิทัล เป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ จึงเสนอที่ประชุมเพื่อพิจารณาข้อเสนอจากการประชุมดังกล่าว และออกหลักเกณฑ์การให้ใบอนุญาตสำหรับบริการโทรทัศน์ประเภทบริการสาธารณะในระบบดิจิทัล โดยเปิดรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ ตามมาตรา ๒๘ ของ พ.ร.บ.องค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓

๖. มติที่ประชุม

.....
.....
.....

สรุปสาระสำคัญของผู้เข้าร่วม

การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความคิดเห็น

“การปฏิรูปสื่อในทีวีดิจิตอลสาธารณะ : รูปแบบที่ควรจะเป็น”

วันจันทร์ที่ 25 มีนาคม 2556 เวลา 13.30 – 16.30 น.

ณ ห้องประชุมเซฟฟาย ชั้น 2 โรงแรมเซ็นจูรี พลาซ่า กรุงเทพฯ

.....

รศ.ดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ : มีสองประเด็นคือจะมีการปรับเนื้อหาหรือไม่ การจัดตั้งองค์กรของช่องเหล่านี้ มีการจัดตั้งองค์กรแบบไหน ไม่ใช่แค่ที่เนื้อหาเพียงอย่างเดียว รูปแบบการจัดตั้งองค์กรเป็นสิ่งสำคัญ กองทัพบกทำเชิงพาณิชย์ได้หรือไม่ กสทช. ควรตรวจสอบ การจัดตั้งบริการสาธารณะมีแบบแผนอย่างไร ตัวอย่างของประเทศต่างๆ ที่นำมาให้ดู ถามว่าของไทย ใครคือ represent ของรัฐ สำหรับ 3 ช่องนั้นนับใคร ต้องรีบให้ใบอนุญาตช่องบริการสาธารณะหรือไม่พร้อมกันไม่ต้องให้ได้หรือไม่ กสทช. ไม่มีหน้าที่ที่ไล่แจกใบอนุญาต มันจะไปกระทบกับโครงสร้าง เท่ากับไม่มีการปรับโครงสร้าง จะทำให้เกิดปัญหาสะสม ownership แบบไหน มันไม่ใช่หน่วยของราชการ นอกจากช่อง 4 ช่อง อาจมีหน่วยงานราชการ ทุกทบวง กระทรวง กรมก็ขอได้ในช่องอื่นๆ

กสทช. สุภิญญาฯ : มีใครเสนอประเด็นเรื่อง ownership อีกหรือไม่

ผศ.ดร.ทัฬหกาญจน์ ดวงรัตน์ คณบดีคณะนิเทศศาสตร์ ม.ธุรกิจบัณฑิตย์ : คิดสอดคล้องกับรศ.ดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ เพราะจะกลายเป็นโทรทัศน์ของภาครัฐไปเลย ภาคเอกชนที่จะเข้าก็เข้ายาก ดูอย่างตอน TPBS เกิดการจัดสรรงบประมาณ ยังเกือบไม่รอด ผังรายการปรับเปลี่ยนบ่อย ความนิยมต่ำมาก และปรับเทคโนโลยีตลอดเวลา พยายามที่จะเลียนแบบฟรีทีวี ไม่ได้แสดงความเป็นสาธารณะชัดเจน เหมือนเราสูญเสียทรัพยากร มีการลงทุนที่มีต้นทุนสูงซึ่งเป็นภาษีประชาชนมาใช้ มาผลิตรายการที่ไม่มีคนดู ซึ่งปัจจุบันแนวโน้มความนิยมทีวีของคนปัจจุบันมันก็ลดลง แต่ไปเน้นช่องทางทาง social network ในปีแรกของทีวีดิจิตอลจะเป็นการสูญเสียต้นทุนอย่างมาก และมีค่าโครงข่ายต่างหากอีก ดังนั้นภาคเอกชนหรือองค์กรทำงานเพื่อสาธารณะ ประโยชน์ ในการรับเงื่อนไขหารายได้จากโฆษณาเป็นไปไม่ได้ที่จะอยู่รอด เช่น TPBS ได้รับงบสนับสนุนจาก สสส. ช่องที่เกิดอีก 12 ช่องจะให้ สสส. ช่วยอีกมันยาก ในอนาคตจะมีปัญหามากมาย มีทั้งรายการปรับ ปิดตัว เกิดจากการลือสสส.ปิด จนไม่เกิดทีวีสาธารณะอย่างที่ควรจะเป็น คิดว่าถ้าควรชะลอก่อน เพื่อไม่ให้สูญเสียทรัพยากรของประเทศ ค่อยเป็นค่อยไปจะดีกว่า

ดร.สุภาพร โพธิ์แก้ว คณบดีคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาฯ : ข้อเสนอที่จะเสนอจะเกิดผลอะไรหรือไม่ เพราะมีการจัดการประชุมแบบนี้หลายรอบ กสทช. ต้องทำงานให้ตอบสนองการปฏิรูปสื่อก่อน อาจจะต้องทำเรื่องนี้จริงจัง และยังไม่เห็นกลไกตรงนี้ ตอนที่ผลักดันให้มี กสทช. เราพูดเรื่องปฏิรูปสื่อ และก็ยังมีความไม่เป็นธรรมของการปฏิรูปสื่อ เรื่องเก่ายังไม่จบแต่เรื่องใหม่ก็มาอีก สำหรับประเทศอื่นๆ มีการจัดสรรคลื่นที่หลากหลาย เช่น

การใช้ทีวีสร้างควมมีตัวตนของกลุ่มชาติพันธ์ ตอนนี้มี 12 ช่อง ช่องที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตกับการศึกษา ช่องนี้มันหมายถึงอย่างไร การศึกษาไปสร้างคุณภาพชีวิตหรือ ทางปฏิรูปสื่อเราไม่สร้างแค่ภูมิทัศน์ทาง content ควรดูเรื่อง owner ship กับการถือครอง เห็นแบบนี้กลายเป็นการขยายอาณาจักร ประเทศนี้มีองค์กร สาธารณะมากมาย มันจะเป็นการสิ้นเปลืองหรือไม่ การเอาเงินภาษีประชาชนไปใช้ ระบบที่ตรวจสอบว่ามัน ตอบสนองทั้งหมดว่าจริงหรือไม่ ไม่ได้ตอบเรื่องโครงสร้างต่างๆ เลย วันนี้เรื่องทีวีดิจิทัลไม่มีเรื่องพลเมืองเลย ภูมิทัศน์เป็นอย่างไร และมีสิทธิในพื้นที่สาธารณะแค่ไหน เกิดระบบครอบงำ ไม่สะท้อนความหลากหลาย

คุณสุวรรณา สมบัติรักษาสุข : ถ้า กสทช. ยังเดินหน้าการออกใบอนุญาตทีวีสาธารณะต่อไป กสทช. ก็ดำเนินการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะทั้ง 4 ช่องที่ตัดสินใจไปแล้ว เอาอะไรมากำหนด และมันชอบด้วยกฎหมายอย่างไร ประเด็นที่หนึ่งให้เพราะเป็นช่องเดิม ประเด็นที่สอง ให้เพราะ MOU กสทช. พยายามทำให้เป็นดิจิทัลทีวีโดยไม่คำนึงถึงการปฏิรูปสื่อ ซึ่งเป็นสิ่งที่ขัดกับเจตนารมณ์ของกฎหมายทุกฉบับในการปฏิรูปสื่อ การจัดตั้ง กสทช. ที่ผ่านมาใช้เวลาเป็นสิบปี แต่ทีวีดิจิทัลใช้เวลาไม่เกินหนึ่งเดือน ทั้งที่เป็นเรื่องกระทบโครงสร้างเศรษฐกิจทั้งประเทศ กระทบประชาชนในวงกว้าง แต่กลับไม่มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน ซึ่งกฎหมายเขียนไว้ชัดเจน ดิฉันทราบเจตนารมณ์ของการยกร่างกฎหมายนี้ แต่พอทำจริงมันไม่ใช่

ดร.สุเมธ วงศ์พานิชเลิศ : เรื่องโครงสร้างหรือ owner ship มันดูเหมือนจะลือคด้วยกฎหมายที่ทำไว้ เรื่องที่เห็นควรชะลออย่างไรท่านอาจารย์หลายท่านก็บอกแนวทางมาแล้ว สงสัยอาจจะต้องฟ้องศาลกันบ้าง เพื่อได้มีเวลาทบทวน อีกหัวใจหนึ่งคือการมีโครงสร้างที่ดีไม่ได้หมายถึงถึงจะมีคุณภาพด้วย ได้ช่องทีวีใหม่มาแล้วแต่รูปแบบแบบเดิม ผิดกับทีวีสาธารณะในหลายๆ ประเทศ รายการต่างประเทศมีความหลากหลาย ไม่มีโฆษณา และให้ความรู้เป็นสาธารณะอย่างแท้จริง อย่างไรก็ตามทีวีสาธารณะไม่มีทางเรตติ้งสูงได้ อย่างน้อย 3 ช่องที่เหลือ ทำอย่างไรให้อย่างน้อยมีความเป็นสาธารณะอย่างแท้จริง ผมมีไอเดียหนึ่งการประมูลคลื่นความถี่ การแจก Set top box ให้ 22 ล้านครัวเรือนเป็นการเร่งเข้าสู่ระบบดิจิทัล กสทช. ได้เงิน 2 เปอร์เซ็นต์ของรายได้จากผู้รับใบอนุญาต และ 2 เปอร์เซ็นต์เพื่อเข้ากองทุนวิจัย 3 ช่องนี้ น่าจะสามารถใช้ทุนนี้มาอุดหนุน เอาแค่ 0.8 ก็ยังดี และมีการตรวจสอบการใช้เงิน ส่วนในเรื่องระยะเวลานั้นจำเป็นหรือไม่ที่จะให้ใบอนุญาต 15 ปี ควรมีการตรวจสอบแผนการดำเนินงาน เนื้อหา แล้วตรวจสอบทุกสิ้นปี ไม่ควรให้ 15 ปี เพื่อดูผลการดำเนินงานสักสองถึงสามปีก่อน ถ้าไม่ดีก็เปิดให้คนอื่นเข้ามา

อาจารย์มรรยาท อัครจันทร์โชติ อาจารย์จากคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาฯ : เมื่อมี กสทช” ก็คาดหวังหลักเกณฑ์การให้ใบอนุญาตทีวีดิจิทัลแทบไม่มี แล้ว Beauty Contest จะใช้หลักอะไร ถ้าเรายังดูด้วยการโหวตจากกรรมการ กสทช. จะเป็นแบบนี้ตลอดไป ผลของมติเช่นนี้คือการขยายตัวขององค์กรเดิมๆ โครงสร้างเดิมๆ ที่กระจุกตัว การบริการเพื่อประโยชน์สาธารณะกลายเป็นประโยชน์ของหน่วยงานราชการแทน

ดร.สุเมธ วงศ์พานิชเลิศ : แค่สามช่องที่จะสนับสนุน ถ้ายังไม่พอลดลงแค่หนึ่งหรือสอง น่าจะพอไปได้ ถ้าเอา TPBS เป็นเกณฑ์คงไม่ได้ เพราะเขามีรายการครบทุกอย่างในการสู้กับฟรีทีวี

อาจารย์สมัชชา นิลปัทม์ อาจารย์ประจำคณะวิทยาการสื่อสาร มอ.ปัตตานี : ผากเรื่องพื้นที่ของกลุ่มชาติพันธ์ และคนกลุ่มน้อย อย่างพื้นที่ชายแดนภาคใต้ ภาษามลายูใช้ช่องทางดาวเทียม การสื่อสารมีวงจำกัด ควรได้การ

สื่อสารในภาพใหญ่ เพื่อการสร้างความเข้าใจและกระบวนการเสรีภาพ ไม่ใช่แค่มุสลิมในภาคใต้เท่านั้น มันสะท้อนภาพความคิดที่ทางของคนเหล่านี้ ที่ออสเตรเลียมี road map ที่เอื้อในเรื่องของวัฒนธรรม เรื่องนี้ควรอยู่ตรงไหนในฐานะพลเมืองของประเทศ

รศ.ดร.นवलน้อย ตริรัตน์ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาฯ : การเกิดขึ้นของ กสทช. เพื่อให้เกิดการปฏิรูปสื่อ กสทช. ทำตัวมีทรัพย์สินสมบัติอยากแจกใครก็แจก เป้าหมายในการแจกเพื่ออะไร ภายในหกปีต้องแจกให้หมดเลยหรือไม่ ไม่จำเป็นต้องรีบร้อน ประเด็นคือมีการดูงานเยอะมากของ กสทช. เพื่อไปเรียนรู้ในการเลือกเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า แต่ในการจัดสรรคลื่นกลับไม่ใช่สิ่งที่ได้เปรียบอยู่ การแสดงฝีมือได้ไม่ได้คือตรงนี้ ไม่มีใครมาเดินขบวนให้แจกไลเซน ไม่ต้องรีบอะไร SBS ของออสเตรเลียเป็นตัวอย่างที่ดีที่สาธารณะที่แท้จริง ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ บางส่วนสถานีนี้สะท้อนความต้องการของสังคมในออสเตรเลีย สามารถดูหนังทั่วโลก ได้รับรายได้จากการบริจาค Beauty Contest ต้องใช้เวลาเตรียมการและความพร้อม ควรมี approach ใหม่

รศ.ดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ : คุยวงแบบนี้ น่าจะมีตัวแทนจากด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านบริหาร เพื่อมองภาพใหญ่ของการเคลื่อนตัวด้วย ความได้เปรียบเสียเปรียบของตลาด การรับชมสถานการณ์ปัจจุบันคนส่วนใหญ่ก็ยังรับชมจากฟรีทีวี จริงๆ คนต้องการข้อมูลข่าวสาร โครงสร้างเดิมมีอยู่ในฟรีทีวี เวลาเขียน proposal ควรละเอียด ไม่อยากให้ลอยๆ เราเสียสิทธิพลเมือง เป็นภารกิจ กสทช. ต้องไม่ลิดรอนสิทธิพลเมือง ถ้าได้ไปแล้วไม่สามารถบังคับได้จริง สิทธิของพลเมืองต้องได้ข้อมูลข่าวสาร ต้องมีการวางหลักเกณฑ์เรื่องนี้อย่างจริงจัง เพราะเป็นเรื่องที่มีการลงทุน

อาจารย์วนิดา ม. เนชั่น : นอกจากจะมีกสทช. สองท่านแล้ว ทำไงที่กสทช. ท่านอื่นจะมาเข้าร่วมการประชุมนี้ด้วย ถ้าข้อเสนอมันอยู่แค่ที่ประชุมนี้ ทำไงก็ไม่เกิด จะทำสมัชชาาร่วมกันดีหรือไม่

อาจารย์ปณิพร อาจารย์ ม.แม่โจ้ : การปฏิรูปสื่อไม่ใช่ของกสทช. คนเดียว โดยเฉพาะเรื่องการกระจายสื่อสาธารณะ ต้องสร้างความตื่นตัวของพลเมือง สร้างความตื่นตัวในความเป็นเจ้าของสื่อสาธารณะ และทำลายการผูกขาด ทำให้ความเป็นเจ้าของกระจายมากขึ้น แม้ พรบ. ประกอบกิจการฯ จะเอื้อให้ทหาร ทำไงก็ได้ กำหนดความเป็นเจ้าของสื่อมากขึ้น มันน่าจะมีการประเมินช่องทีวีเดิมหรือไม่ เช่น ช่อง 5 ช่อง 11 และช่อง TPBS ก่อนที่ช่องเหล่านี้จะซบตัวเป็นช่องสาธารณะควรเปิดให้ประชาชนมีการประเมินการทำงานที่ผ่านมา ไม่ใช่รวบรัดให้สิทธิ์ทันที การจะก้าวไปสู่การกระจายอำนาจ เชื่อมั่นว่าสังคมทำได้ เอาเรื่องของประเทศเป็นหลัก ควรมีทีวีสาธารณะแบบไหน อย่างไร ควรเปิดพื้นที่ให้คนไทยทั้งประเทศรับรู้ และมาช่วยกันกำหนดทีวีสาธารณะ อย่าเอาข้อจำกัดเรื่องทุนมาจำกัดสิทธิของประชาชน แต่ควรสร้างให้คนไทยรับรู้ว่ามีสื่อสาธารณะ และมาร่วมกำหนดกฎเกณฑ์ ควรนำเอามาประเด็นนี้เป็นจุดตั้งต้นก่อน

อาจารย์อังคณา พรหมรักษา ม. มหาสารคาม : เห็นด้วยว่าสื่อสาธารณะภาคส่วนอื่นควรรับรู้ กลไกการกำกับดูแล เกณฑ์การตัดสินว่าให้ใครควรมีคณะทำงานตรงนี้ น่าจะเป็นอีกชุดหนึ่งในการให้ใบอนุญาต โดยให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม

ดร.สุเมธ วงศ์พานิชเลิศ : สิ่งที่น่าทึ่งคือความจริง แต่มันทำไม่ได้ กฎหมายมันลือคอยู่ ต่อให้มีกรรมกรก็ชุด
ในที่สุดก็ไม่พ้นเรื่องสิ้นเปลืองทรัพยากร นำสงสารประเทศและคนไทย ค่าเช่าโครงข่ายเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ไม่
มาก ที่เหลือเป็นค่าบริการจัดการ เช่น พนักงาน overhead และโปรแกรม รายใหม่มีสิทธิเกิดในความพร้อม
ของสินทรัพย์ และเทคโนโลยี

รศ.ดร.นวลน้อย ตีร์รัตน์ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาฯ : จะหาทางออกได้อย่างไร ไม่คิดว่าสิ่งที่พูดจะทำไม่ได้
ขอให้กรรมการ กสท.ตัดสินใจใหม่ ทำ survey ก่อนว่าประชาชนอยากได้อะไร ควรใช้ดุลพินิจที่ชอบบนข้อมูล
ถ้าจะออกแบบว่าควรจะออกแบบอย่างไร กฎหมายเขียนแบบกว้างๆ กสทช. ต้องทำสิ่งที่กว้างๆ ให้ชัดเป็น
หลักเกณฑ์ที่ละเอียด แล้วจึงตัดสินใจ ทำประชาพิจารณ์หลายๆ รอบ เพื่อให้เห็นร่วมกันได้โดยส่วนใหญ่

.....